

Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών

Άρθρο 1. Γενικές διατάξεις και αρχές

1. Ο πρώτος κύκλος σπουδών του Τμήματος Διεθνών, Ευρωπαϊκών και Περιφερειακών Σπουδών (ΔΕΠΣ) οργανώνεται με βάση το ενδεικτικό Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών (ΠΠΣ). Σύμφωνα με το ενδεικτικό πρόγραμμα σπουδών, ο τίτλος σπουδών που ονομάζεται «Πτυχίο Διεθνών, Ευρωπαϊκών και Περιφερειακών Σπουδών» αποκτάται με την επιτυχή ολοκλήρωση της προβλεπόμενης ελάχιστης διάρκειας φοίτησης των οκτώ εξαμήνων και την σώρευση 240 κατ' ελάχιστον ECTS (πιστωτικών μονάδων).

2. Το ενδεικτικό Πρόγραμμα Σπουδών εξειδικεύεται κατ' έτος με το αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών στο οποίο περιλαμβάνονται αναλυτικά όλα τα συστατικά στοιχεία του Προγράμματος Σπουδών, όπως μαθήματα, σεμινάρια, Πρακτική Άσκηση, Πτυχιακή Εργασία κ.λπ. Το πρόγραμμα αποσκοπεί στην επιστημονική κατάρτιση των φοιτητών/τριών,¹ με την ανάπτυξη ειδικευμένων γνώσεων και ερευνητικών δεξιοτήτων, στα πεδία των διεθνών σχέσεων, των στρατηγικών σπουδών, της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, του διεθνούς δικαίου, της διεθνούς πολιτικής οικονομίας και της δημόσιας πολιτικής, σύμφωνα με τα καλύτερα διεθνή ακαδημαϊκά πρότυπα και τις συνεχώς μεταβαλλόμενες απαιτήσεις ενός ανταγωνιστικού διεθνούς και εσωτερικού επαγγελματικού τοπίου. Με την επιτυχή ολοκλήρωση της προβλεπόμενης ελάχιστης διάρκειας φοίτησης αποκτάται τίτλος σπουδών που καθομολογείται και απονέμεται από το Πάντειο Πανεπιστήμιο και το οποίο φέρει τον τίτλο «Πτυχίο Διεθνών, Ευρωπαϊκών και Περιφερειακών Σπουδών».

2. Ο Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας (ΕΚΛ) του ΠΠΣ αφορά ζητήματα διοίκησης, οργάνωσης και διάρθρωσης σπουδών, τα οποία συμπληρώνουν και εξειδικεύουν τις διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας περί τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, τα Π.Δ. για την ίδρυση και τη μετονομασία του Τμήματος (ΦΕΚ Α' 128/23.6.1997 και ΦΕΚ Α' 119/28.5.2013) και τις αποφάσεις των αρμόδιων οργάνων του Παντείου Πανεπιστημίου και του Τμήματος ΔΕΠΣ. Ο παρών ΕΚΛ διέπεται από τον Ν. 4957/2022 και από τον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας του Παντείου Πανεπιστημίου.

3. Η τήρηση ή η παράβαση των διατάξεων του παρόντος υπόκεινται στις προβλέψεις, πρόνοιες, ελευθερίες και περιορισμούς που ορίζει το εν γένει ισχύον θεσμικό πλαίσιο. Η

---

¹ Στη συνέχεια, χρησιμοποιείται ο όρος «φοιτητής»/«φοιτητές» εννοώντας όλους τους φοιτούντες ανεξαρτήτως φύλου.

ερμηνεία και η εφαρμογή του ΕΚΛ ακολουθεί τις αρχές της καλής πίστης και της ακαδημαϊκής δεοντολογίας.

4. Ο ΕΚΛ και το ΠΠΣ επιδιώκεται να εφαρμόζονται στο σύνολο των διοικητικών και ακαδημαϊκών δράσεων και διαδικασιών με βέλτιστη αξιοποίηση των σύγχρονων τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνίας στο πλαίσιο της χρηστής ηλεκτρονικής διακυβέρνησης. Το ακαδημαϊκό και διοικητικό προσωπικό και οι φοιτητές πρέπει να εξοικειώνονται, ώστε να κάνουν χρήση αυτών των τεχνολογιών και των σχετικών ηλεκτρονικών εργαλείων εκπαίδευσης και διοικητικών υπηρεσιών που διαθέτουν και αξιοποιούν το Πάντειο Πανεπιστήμιο και το Τμήμα ΔΕΠΣ.

5. Με την επιφύλαξη των προβλέψεων του άρθρου 1 παρ. 2 και 3 του παρόντος, αρμόδια όργανα για να ερμηνεύουν και να εξουσιοδοτούν την εφαρμογή του ΕΚΛ, καθώς και να ρυθμίζουν κάθε ζήτημα που δεν προβλέπεται από αυτόν, είναι η Συνέλευση και ο Πρόεδρος του Τμήματος.

Άρθρο 2. Η φυσιογνωμία και ο σκοπός του ΠΠΣ

1. Σκοπός του ΠΠΣ είναι η άρτια επιστημονική κατάρτιση των φοιτητών στα δύο κύρια επιστημονικά πεδία του, τις Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Σπουδές και η διεπιστημονική διασύνδεσή τους με τη Διεθνή Πολιτική Οικονομία, τις Σπουδές Περιοχής, την Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία, το Δίκαιο, την Συγκριτική Πολιτική και την Πολιτική Κοινωνιολογία και τις Στρατηγικές Σπουδές. Το ΠΠΣ επιδιώκει την πολύπτυχη, διεπιστημονική και διεπιστημολογική καλλιέργεια ακαδημαϊκών δεξιοτήτων, όπως η κριτική σκέψη, η τεκμηριωμένη διαλογική επιχειρηματολογία και η κατανόηση σύνθετων θεωρητικών και εμπειρικών ζητημάτων γύρω από τα διεθνή και ευρωπαϊκά δρώμενα. Καταστατική αποστολή του προγράμματος είναι η απροκατάληπτη, θεωρητικά θεμελιωμένη και εμπειρικά ελεγμένη προσπέλαση των δικαϊκών, πολιτικών και οικονομικών συνιστωσών ενός φύσει δυναμικού κόσμου με στόχο τη διάπλαση της επιστημονικής προσωπικότητας των φοιτητών μας, έτσι ώστε να αποτελέσουν τους αυριανούς κοινωνούς και λειτουργούς μιας ανθρωποκεντρικής, δικαιοκρατικής και στοχαζόμενης κοινωνίας σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Με την ολοκλήρωση των σπουδών τους, οι απόφοιτοι του Τμήματος αναμένεται να:

- Έχουν αποκτήσει ειδικευμένες γνώσεις στα ανωτέρω πεδία που να τους επιτρέπουν να κατανοούν και να αναλύουν με συστηματικό τρόπο το σχετικό θεωρητικό και επιστημολογικό κεκτημένο καθώς και τον σχεδιασμό πολιτικών, την λήψη αποφάσεων και την διάδραση μεταξύ κρατικών και μη κρατικών δρώντων σε εθνικό, περιφερειακό, ευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο.
- Έχουν αποκτήσει δεξιότητες στον σχεδιασμό και υλοποίηση ερευνητικών προγραμμάτων, στην συγγραφή και παρουσίαση κειμένων ανάλυσης.
- Είναι σε θέση να αναλαμβάνουν καθήκοντα διεύθυνσης και διοίκησης στον τομέα ειδίκευσής τους και να επιλύουν προβλήματα είτε ατομικά είτε σε συνεργασία.

Άρθρο 3. Πολιτική Ποιότητας του ΠΠΣ

Το Τμήμα εφαρμόζει Πολιτική Ποιότητας του ΠΠΣ σύμφωνα με τις προβλέψεις της Εθνικής Αρχής Ανώτατης Εκπαίδευσης. Το κείμενο της Πολιτικής Ποιότητας είναι αναρτημένο στην ιστοσελίδα του Τμήματος.

Άρθρο 4. Η έναρξη, διάρκεια και οργάνωση των σπουδών

1. Η **εγγραφή** των νεοεισαχθέντων φοιτητών, που πέτυχαν στις πανελλαδικές εξετάσεις, γίνεται στο Τμήμα στην αρχή του ακαδημαϊκού έτους και σε προθεσμίες που ανακοινώνει το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων για όλα τα ΑΕΙ από τον ημερήσιο Τύπο. Το Τμήμα ανακοινώνει τις ημέρες και ώρες εγγραφής στο πλαίσιο της παραπάνω προθεσμίας. Η εγγραφή συνοδεύεται από την κατάθεση των δικαιολογητικών που ορίζει ο νόμος. Οι εγγραφές των φοιτητών ειδικών κατηγοριών γίνονται με βάση τα δικαιολογητικά, τις διαδικασίες και τις προθεσμίες που προβλέπονται από τον νόμο για κάθε συγκεκριμένη κατηγορία. Οι φοιτητές των κατηγοριών αυτών μπορούν να εγγραφούν στο Τμήμα εντός της προθεσμίας που ανακοινώνεται από το ΥΠΑΙΘΑ. Αν ο νόμος δεν προβλέπει ρητά άλλη προθεσμία εγγραφής μετά τη λήξη της παραπάνω προθεσμίας, εγγράφονται στο αμέσως επόμενο διδακτικό εξάμηνο, με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

2. Η **ακαδημαϊκή ταυτότητα** πιστοποιεί την ακαδημαϊκή ιδιότητα κάθε φοιτητή. Για τη χορήγησή της, οι φοιτητές υποβάλλουν ηλεκτρονικά αίτηση στην διεύθυνση <http://academicid.minedu.gov.gr>. Ειδικά για τους πρωτοετείς φοιτητές, η αίτηση υποβάλλεται έπειτα από την ολοκλήρωση της εγγραφής τους και αφού εκδώσουν τους κωδικούς πρόσβασης για τις ηλεκτρονικές υπηρεσίες του Παντείου Πανεπιστημίου, από την πλατφόρμα του U-Register. Κατά την έναρξη κάθε ακαδημαϊκού έτους αναρτάται από τη Γραμματεία σχετική ανακοίνωση για την ενημέρωση των φοιτητών.

3. **Εβδομάδα προσαρμογής νέων φοιτητών.** Στην αρχή του ακαδημαϊκού έτους το Τμήμα οργανώνει την «ημερίδα ενημέρωσης και προσαρμογής», η οποία έχει σκοπό την εξοικείωση των νεοεισερχόμενων φοιτητών με το πρόγραμμα σπουδών και τις διαδικασίες λειτουργίας του. Παρουσιάζεται το Πρόγραμμα Σπουδών, η λειτουργία της Γραμματείας, η λειτουργία της Βιβλιοθήκης αλλά και οι υπηρεσίες φοιτητικής μέριμνας του Πανεπιστημίου. Οι φοιτητές ενημερώνονται για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους.

4. **Η έναρξη των μαθημάτων.** Το αναλυτικό πρόγραμμα, το πρόγραμμα τυχόν αναπληρώσεων στο τέλος του κάθε εξαμήνου και τα προγράμματα εξεταστικής αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Τμήματος. Για θέματα που αφορούν μεμονωμένα μαθήματα (έκτακτες αναβολές-αναπληρώσεις διαλέξεων) η ενημέρωση γίνεται μέσω της πλατφόρμας Openeclass (<https://openeclass.panteion.gr/>).

5. **Διάρκεια και οργάνωση σπουδών.** Το ΠΠΣ είναι οργανωμένο σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από τον νόμο για τον πρώτο κύκλο σπουδών. Το περιεχόμενο και η ποιότητα σπουδών που παρέχει αντιστοιχεί στο έκτο (6) επίπεδο σύμφωνα με το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων και στο αντίστοιχο πέμπτο (5) σύμφωνα με τη Διεθνή Πρότυπη Ταξινόμηση της Εκπαίδευσης ISCED της UNESCO. Η ελάχιστη διάρκεια σπουδών είναι τα τέσσερα έτη που κατανέμονται σε οκτώ εξάμηνα. Σε κάθε εξάμηνο πραγματοποιούνται 13 διαλέξεις/σεμινάρια ανά μάθημα. Το ακαδημαϊκό έτος αρχίζει την 1η Σεπτεμβρίου κάθε έτους και λήγει την 31η Αυγούστου του επόμενου έτους. Το εκπαιδευτικό έργο που συντελείται σε ένα ακαδημαϊκό έτος διαρθρώνεται χρονικά σε δύο διδακτικά εξάμηνα: το χειμερινό εξάμηνο και το εαρινό εξάμηνο (ΕΕ). Κάθε διδακτικό εξάμηνο περιλαμβάνει δεκατρείς (13) τουλάχιστον πλήρεις εβδομάδες διδασκαλίας και δύο (2) εβδομάδες για

εξετάσεις. Το χειμερινό εξάμηνο αρχίζει τέλος Σεπτεμβρίου με αρχές Οκτωβρίου. Το εαρινό εξάμηνο αρχίζει μετά τις εξετάσεις του χειμερινού εξαμήνου. Οι ακριβείς ημερομηνίες έναρξης και λήξης των εξαμήνων καθορίζονται από τη Σύγκλητο του Πανεπιστημίου. Το εξάμηνο αποτελεί βασική χρονική μονάδα οργάνωσης του εκπαιδευτικού έργου του Πανεπιστημίου. Ειδικότερα, αποτελεί (α) χρονική περίοδο ολοκλήρωσης του διδακτικού έργου του μαθήματος (β) κριτήριο για τον χρόνο των εξετάσεων του εξαμήνου και (γ) χρονική περίοδο για τον καθορισμό του ελάχιστου χρόνου σπουδών. Ο ελάχιστος χρόνος φοίτησης για την ολοκλήρωση των σπουδών στα Τμήματα του Πανεπιστημίου ορίζεται από τον νόμο σε οκτώ (8) εξάμηνα πραγματικής φοίτησης από την πρώτη εγγραφή του φοιτητή. Φοιτητές που εγγράφονται, σύμφωνα με τον νόμο ή με απόφαση του ΔΟΑΤΑΠ, σε άλλο από το 1^ο εξάμηνο φοίτησης, μπορούν να αποφοιτήσουν σε λιγότερα εξάμηνα. Σε καμία, όμως, περίπτωση δεν είναι δυνατή η λήψη του πτυχίου με πραγματική φοίτηση για περίοδο μικρότερη από τέσσερα εξάμηνα.

6. Φοιτητική ιδιότητα και κατηγορίες φοιτητών. Η φοιτητική ιδιότητα αποκτάται με την εγγραφή στο Πανεπιστήμιο και αποβάλλεται με τη λήψη του πτυχίου. Οι προπτυχιακοί φοιτητές διακρίνονται στις ακόλουθες κατηγορίες: α) φοιτητές πανελληνίων εξετάσεων, β) φοιτητές ειδικών κατηγοριών, γ) τελειόφοιτοι φοιτητές, δ) φιλοξενούμενοι φοιτητές, ε) φοιτητές εσωτερικής κινητικότητας, και στ) ακροατές. **Φοιτητές πανελληνίων εξετάσεων** είναι όσοι εγγράφονται μετά από πανελλήνιες εξετάσεις και οι **φοιτητές ειδικών κατηγοριών** που εγγράφονται μετά από κατατακτήριες εξετάσεις, ύστερα από αποδοχή αίτησης μετεγγραφής τους, μετά από κατάταξη από ΔΟΑΤΑΠ ή με κάποια άλλη από τις διαδικασίες που προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία. **Τελειόφοιτοι** είναι οι φοιτητές που συμπλήρωσαν τουλάχιστον επτά (7) εξάμηνα [ή τρία (3) εξάμηνα κατά περίπτωση, προκειμένου περί φοιτητών ειδικών κατηγοριών] πραγματικής φοίτησης από την αρχική τους εγγραφή χωρίς να έχουν συμπληρώσει τις υπόλοιπες προϋποθέσεις για τη λήψη του πτυχίου. **Φιλοξενούμενοι φοιτητές** είναι οι φοιτητές που προέρχονται από άλλο Τμήμα του Πανεπιστημίου ή άλλου ελληνικού ή ξένου Πανεπιστημίου και εγγράφονται για ένα ή περισσότερα εξάμηνα στο Τμήμα (υποδοχής) του Πανεπιστημίου, με σκοπό να παρακολουθήσουν κάποιο ή κάποια από τα μαθήματα του Προγράμματος Σπουδών του, ως μαθήματα εκτός Τμήματος (Μ.Ε.Τ.). Η εγγραφή φιλοξενούμενου φοιτητή στο Τμήμα υποδοχής γίνεται με βάση παραπεμπτικό σημείωμα του Τμήματος αρχικής εγγραφής του, στο οποίο αναφέρονται και τα μαθήματα τα οποία επέλεξε για να παρακολουθήσει. Κατά τη διάρκεια της φοίτησής του στο Τμήμα υποδοχής, —ο φιλοξενούμενος φοιτητής έχει όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις κανονικού φοιτητή, συμπεριλαμβανομένου και του δικαιώματος λήψης των διανεμομένων συγγραμμάτων, κωδίκων και σημειώσεων. Ο φιλοξενούμενος φοιτητής δεν δικαιούται να επαναλάβει σε άλλο ακαδημαϊκό έτος μαθήματα στα οποία δεν προσήλθε σε εξετάσεις ή στα οποία εξετάστηκε ανεπιτυχώς. Στην κατηγορία των φιλοξενούμενων εμπíπτουν οι αλλοδαποί φοιτητές Erasmus ή άλλων ευρωπαϊκών προγραμμάτων. **Φοιτητές εσωτερικής κινητικότητας** είναι οι μετακινούμενοι από πανεπιστήμια της ημεδαπής, εντασσόμενοι στο πρόγραμμα εσωτερικής κινητικότητας. **Ακροατές φοιτητές:** Μπορούν να εγγραφούν στο Τμήμα και να παρακολουθήσουν ένα ή περισσότερα μαθήματα του Προγράμματος Σπουδών ως ακροατές, άτομα που έχουν γίνει δεκτά με την ιδιότητα αυτή, ύστερα από σχετική αίτησή τους στη Γραμματεία του Τμήματος και απόφαση της Συνέλευσης του τμήματος. Στους ακροατές μπορεί να χορηγηθεί βεβαίωση παρακολούθησης μαθήματος, εφόσον το ζητήσουν και εφόσον η

παρακολούθηση πιστοποιείται από τις ανάλογες παρουσίες του ακροατή που βεβαιώνονται μετά από κάθε παράδοση, ενυπόγραφα από τον διδάξαντα (οκτώ παρουσίες κατ' ελάχιστον). Οι ακροατές δεν εξετάζονται και δεν βαθμολογούνται. Το πιστοποιητικό παρακολούθησης δεν αποτελεί τίτλο ακαδημαϊκού περιεχομένου, ούτε μπορεί να χρησιμοποιηθεί για ακαδημαϊκούς σκοπούς.

7. Αναγνώριση μαθημάτων για φοιτητές μέσω κατατακτηρίων εξετάσεων. Φοιτητές που έχουν εισαχθεί στο Τμήμα μέσω κατατακτηρίων εξετάσεων έχουν δικαίωμα να εξεταστεί η δυνατότητα αναγνώρισης μαθημάτων εφόσον έχουν λάβει προβιβάσιμο βαθμό σε ομόλογα μαθήματα στο Τμήμα προέλευσής τους. Οι επιτυχόντες θα έχουν δικαίωμα, τον πρώτο χρόνο εγγραφής τους στο Τμήμα ΔΕΠΣ, να αιτηθούν με συνημμένη την αναλυτική βαθμολογία από το Τμήμα προέλευσης, βεβαίωση για το σύγγραμμα που διδάχθηκαν στο συγκεκριμένο μάθημα και το Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος Προέλευσης, με περιγραφή του μαθήματος για το οποίο αιτούνται την αναγνώριση σε αντιστοίχιση με μαθήματα του προγράμματος σπουδών του Τμήματος ΔΕΠΣ. Λαμβάνεται υπόψη ο χρόνος επιτυχούς εξέτασης στο συγκεκριμένο μάθημα του Τμήματος προέλευσης. Δεν επιτρέπεται η αναγνώριση άνω των δέκα μαθημάτων. Εφόσον εγκριθεί η αίτησή τους από τη Συνέλευση του Τμήματος, λαμβάνουν τον βαθμό που έλαβαν από το Τμήμα προέλευσής τους. Εάν ο φοιτητής συμμετάσχει σε εξέταση του μαθήματος στο Τμήμα, τότε χάνει αυτομάτως το δικαίωμα αίτησης για αναγνώρισή του και εάν έχει ήδη καταθέσει αίτηση, η διαδικασία αναγνώρισης διακόπτεται.

Άρθρο 5. Ενημέρωση για την ακαδημαϊκή ζωή στο ΔΕΠΣ

Η ενημέρωση για γενικά θέματα γίνεται μέσω του πίνακα ανακοινώσεων και μέσω του δικτυακού τόπου του Τμήματος (<https://deps.panteion.gr/index.php/el/>). Στην ιστοσελίδα υπάρχουν και ανανεώνονται όλες οι πληροφορίες που αφορούν τη ζωή του Τμήματος, από το Ακαδημαϊκό Ημερολόγιο, τον Οδηγό Σπουδών, τα συνέδρια και τις εκδηλώσεις που πραγματοποιούνται, το διδακτικό προσωπικό κ.ά. Για θέματα που αφορούν μεμονωμένα μαθήματα (αναλυτικά περιγράμματα μαθημάτων, έκτακτες αναβολές-αναπληρώσεις διαλέξεων) η ενημέρωση γίνεται και μέσω της πλατφόρμας **Openeclass** (<https://openeclass.panteion.gr/>). Οι φοιτητές έχουν υποχρέωση να παρακολουθούν τους πίνακες ανακοινώσεων, τον ιστότοπο του Τμήματος και το φοιτητικό e-mail τους καθημερινά. Για τον καθορισμό των υποχρεώσεων και των δικαιωμάτων τους, η ανάρτηση ανακοίνωσης στον δικτυακό τόπο του Τμήματος ή στην κεντρική σελίδα του Πανεπιστημίου συνιστά απόδειξη και θεωρείται αυτοδικαίως ότι ο φοιτητής είναι πλήρως ενήμερος.

Άρθρο 6. Δηλώσεις συγγραμμάτων

Η επιλογή και διανομή των συγγραμμάτων γίνεται μέσω της διαδικτυακής υπηρεσίας ΕΥΔΟΞΟΣ (<https://eudoxus.gr>) στην οποία οι φοιτητές εισέρχονται με χρήση κωδικών πρόσβασης. Οι προθεσμίες χρήσης του Ευδόξου σε κάθε εξάμηνο προσδιορίζονται με σχετική ανακοίνωση και οι φοιτητές δηλώνουν και παραλαμβάνουν συγγράμματα μόνο για τα μαθήματα εκείνα, τα οποία έχουν συμπεριλάβει κατά το αντίστοιχο εξάμηνο στη δήλωση μαθημάτων τους. Σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, οι φοιτητές έχουν το **δικαίωμα επιλογής και δωρεάν προμήθειας ενός (1) διδακτικού συγγράμματος** για κάθε διδασκόμενο υποχρεωτικό ή επιλεγόμενο μάθημα του προγράμματος σπουδών τους.

Η δήλωση συγγραμμάτων προηγείται χρονικά της δήλωσης μαθημάτων. +Σε περίπτωση παραλαβής συγγράμματος για μάθημα που δεν έχει συμπεριληφθεί στη δήλωση μαθημάτων, το σύγγραμμα πρέπει να επιστραφεί.

Άρθρο 7. Δηλώσεις μαθημάτων

1. Η υποβολή δήλωσης επιλογής μαθημάτων αποτελεί βασική και απαραίτητη προϋπόθεση για τη συμμετοχή του φοιτητή στις εξαμηνιαίες εξετάσεις των μαθημάτων που επέλεξε, τόσο για την τρέχουσα εξεταστική χειμερινού ή εαρινού εξαμήνου, όσο και για την επαναληπτική εξεταστική του Σεπτεμβρίου. Στην περίπτωση που οι φοιτητές χάσουν την προθεσμία δηλώσεων μαθημάτων, ο βαθμός τους δεν αναγνωρίζεται και δεν καταχωρείται στην φοιτητική τους μερίδα. Οι εξαμηνιαίες εξετάσεις διεξάγονται γραπτά ή προφορικά στο τέλος κάθε διδακτικού εξαμήνου για τα μαθήματα που διδάχθηκαν στο χειμερινό ή το εαρινό εξάμηνο αντιστοίχως. Κατά την επαναληπτική εξεταστική του Σεπτεμβρίου εξετάζεται το σύνολο των μαθημάτων των δύο προηγούμενων εξαμήνων. Η Γραμματεία του Τμήματος ανακοινώνει το πρόγραμμα των εξετάσεων και τα αποτελέσματα καταχωρούνται ηλεκτρονικά με ευθύνη των καθηγητών που διδάσκουν το κάθε μάθημα.

2. Οι δηλώσεις μαθημάτων γίνονται μόνον ηλεκτρονικά μέσω του φοιτητολογίου με τους κωδικούς u-register. Σε κάθε εξάμηνο κάθε ακαδημαϊκού έτους οι φοιτητές δηλώνουν τα μαθήματα του τρέχοντος εξαμήνου τους και τυχόν οφειλόμενα προηγούμενης αντίστοιχης περιόδου. Οι φοιτητές δεν μπορούν να δηλώσουν μαθήματα τα οποία, σύμφωνα με το πρόγραμμα σπουδών τους, διδάσκονται σε μεγαλύτερο εξάμηνο από εκείνο –στο οποίο φοιτούν την τρέχουσα στιγμή, πλην εάν προβλέπεται από το πρόγραμμα σπουδών. Αν ένας φοιτητής δεν συμπεριλάβει στη δήλωσή –του κάποιο μάθημα, τότε δεν επιτρέπεται να πάρει τα αντίστοιχα συγγράμματα ούτε να λάβει μέρος στις εξετάσεις του μαθήματος στο τρέχον εξάμηνο και την επαναληπτική εξεταστική του Σεπτεμβρίου (η δήλωση των μαθημάτων προς εξέταση για την εξεταστική του Σεπτεμβρίου είναι αυτόματη και περιλαμβάνει όσα μαθήματα δεν έχουν προβιβασίμο βαθμό από τις δηλώσεις χειμερινού και εαρινού εξαμήνου του τρέχοντος ακαδημαϊκού έτους). Στη δήλωση για το αντίστοιχο εξάμηνο πρέπει να περιλαμβάνονται και τυχόν οφειλόμενα μαθήματα προηγούμενων ετών, τα οποία μπορεί να είχαν δηλωθεί αλλά δεν έλαβαν προβιβασίμο βαθμό. Η περίοδος δηλώσεων μαθημάτων, όπως και η αναλυτική διαδικασία, ανακοινώνεται από τη Γραμματεία με την έναρξη κάθε ακαδημαϊκού εξαμήνου.

Άρθρο 8. Πρόγραμμα Σπουδών

1. Το Πρόγραμμα Σπουδών διαρθρώνεται σε επιμέρους εκπαιδευτικά συστατικά στοιχεία, που αντιστοιχούν σε πιστωτικές μονάδες (ECTS) ως εξής:

- α) Μαθήματα Υποχρεωτικά (ΥΠ)
- β) Μαθήματα Επιλογής (ΕΠ)
- γ) Σεμινάρια (προαιρετικό)
- δ) Πτυχιακή Εργασία (προαιρετικό)
- ε) Πρακτική Άσκηση (προαιρετικό)

Ο φοιτητής οφείλει να επιτύχει την συμπλήρωση 240 ECTS από το σύνολο ή από μέρος των εκπαιδευτικών συστατικών στοιχείων του προγράμματος σπουδών (όσων είναι προαιρετικά) και όσα προβλέπονται για τη γνώση δύο ξένων γλωσσών, προκειμένου να

λάβει πτυχίο.

2. Τα μαθήματα του Προγράμματος Σπουδών κατατάσσονται σε Υποχρεωτικά (ΥΠ) και Επιλογής (ΕΠ). Στο Α' εξάμηνο τα υποχρεωτικά μαθήματα είναι τέσσερα (το κάθε μάθημα προσφέρει 7,5 πιστωτικές μονάδες). Στο Β' εξάμηνο τα υποχρεωτικά μαθήματα είναι τέσσερα (το κάθε μάθημα προσφέρει 7,5 πιστωτικές μονάδες). Στο Γ' εξάμηνο τα υποχρεωτικά μαθήματα είναι τρία (το κάθε μάθημα προσφέρει 6 πιστωτικές μονάδες) και από έναν κατάλογο μαθημάτων επιλογής επιλέγονται δύο (το κάθε μάθημα προσφέρει 6 πιστωτικές μονάδες). Στο Δ' εξάμηνο τα υποχρεωτικά μαθήματα είναι τρία (το κάθε μάθημα προσφέρει 6 πιστωτικές μονάδες) και από έναν κατάλογο μαθημάτων επιλογής επιλέγονται δύο (το κάθε μάθημα προσφέρει 6 πιστωτικές μονάδες). Τα μαθήματα της γλώσσας ειδικότητας προσφέρονται ΜΟΝΟ στους φοιτητές του Δ' εξαμήνου και είναι προαιρετικά, δεν έχουν θέση μαθήματος επιλογής, αλλά προσφέρουν γνώσεις γύρω από την ξένη ορολογία σε όρους Διεθνών Σχέσεων, Διεθνούς Δικαίου και σε Οικονομικούς όρους, τα μαθήματα αυτά, δεν προσμετρώνται στο σύνολο των μαθημάτων για τη λήψη του πτυχίου, αλλά προσφέρουν 2 πιστωτικές μονάδες. Στο Ε' εξάμηνο τα υποχρεωτικά μαθήματα είναι τρία (το κάθε μάθημα προσφέρει 6 πιστωτικές μονάδες) και από έναν κατάλογο μαθημάτων επιλογής επιλέγονται δύο (το κάθε μάθημα προσφέρει 6 πιστωτικές μονάδες). Το σεμινάριο ΜΕΤ από το Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας με διδάσκουσα την κα Κουλούρη θα διατίθεται μόνο στους φοιτητές του Ε εξαμήνου. Η πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για τη συμμετοχή στο σεμινάριο θα αναρτάται κατά την περίοδο Ιουνίου-Ιουλίου. Δεν θα φαίνεται στο σύστημα των δηλώσεων ως προσφερόμενο, αλλά θα φαίνεται στη μερίδα του φοιτητή που θα επιλεγεί για να το παρακολουθήσει. Στο ΣΤ' εξάμηνο τα υποχρεωτικά μαθήματα είναι τρία (το κάθε μάθημα προσφέρει 6 πιστωτικές μονάδες) και από έναν κατάλογο μαθημάτων επιλογής επιλέγονται δύο (το κάθε μάθημα προσφέρει 6 πιστωτικές μονάδες). Στο Ζ' και Η' εξάμηνο υπάρχουν δύο Θεματικοί Κύκλοι: 'Διεθνές και Ευρωπαϊκό Δίκαιο και Διακυβέρνηση', 'Διεθνής και Ευρωπαϊκή Πολιτική και Διακυβέρνηση'. Από τους δύο Θεματικούς Κύκλους οι φοιτητές επιλέγουν έναν (δεν υπάρχουν προαπαιτούμενα μαθήματα για να ανοίξει ο Θεματικός Κύκλος). Κάθε Θεματικός Κύκλος έχει τέσσερα υποχρεωτικά μαθήματα, (το κάθε μάθημα προσφέρει 5 πιστωτικές μονάδες). Επιπλέον, επιλέγονται δύο μαθήματα από τα μαθήματα επιλογής κάθε κύκλου, (το κάθε μάθημα προσφέρει 5 πιστωτικές μονάδες). Στο 8ο εξάμηνο οι φοιτητές μπορούν να δηλώσουν Πτυχιακή Εργασία στη θέση δύο μαθημάτων επιλογής. Επίσης οι φοιτητές στο 9^ο εξάμηνο θα μπορούν να δηλώσουν την Πτυχιακή Εργασία στο 7^ο ως οφειλόμενο του 8^{ου} εξαμήνου. Η Πτυχιακή Εργασία αντιστοιχεί σε τόσα ECTS όσα έχουν δύο Μαθήματα Επιλογής. Ο φοιτητής μπορεί να παραδώσει μία μόνο Πτυχιακή Εργασία

3. Το πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης δεν βαθμολογείται, αλλά προσφέρει 6 πιστωτικές μονάδες. Οι πιστωτικές μονάδες της Πρακτικής Άσκησης υπολογίζονται στο σύνολο των απαιτούμενων 240, κατ' ελάχιστον, πιστωτικών μονάδων για τη λήψη πτυχίου. Η επιλογή των φοιτητών του 7^{ου}, 8^{ου} και 9^{ου} εξαμήνου γίνεται έπειτα από σχετική προκήρυξη και διαδικασία που προβλέπει το Τμήμα μεταξύ όσων πληρούν τις προϋποθέσεις.

4. Τα μαθήματα των Ηλεκτρονικών Υπολογιστών, είναι σεμιναριακά δεν έχουν θέση μαθήματος επιλογής, δεν βαθμολογούνται, εάν ο φοιτητής ολοκληρώσει και τα τέσσερα εξάμηνα επιτυχώς, θα καταχωρείται στη μερίδα του και θα λαμβάνει 2 ECTS.

Ελάχιστος αριθμός μετεχόντων φοιτητών στα μαθήματα επιλογής ορίζεται ο αριθμός επτά (7). Στο Α και Β εξάμηνο το κάθε μάθημα πιστώνεται με 7,5 ECTS μονάδες. Στα Γ, Δ, Ε & ΣΤ εξάμηνο το κάθε μάθημα πιστώνεται με 6 ECTS. Στα Ζ και Η εξάμηνα το κάθε μάθημα πιστώνεται με 5 ECTS. Η πτυχιακή εργασία πιστώνεται με 10 ECTS. Επί συνόλου για το πτυχίο οι φοιτητές συγκεντρώνουν τουλάχιστον διακόσιες σαράντα (240) μονάδες ECTS. Από το ακαδημαϊκό έτος 2022-2023 οι φοιτητές θα λαμβάνουν το πτυχίο τους με 40 μαθήματα, με είκοσι οκτώ μαθήματα υποχρεωτικά ΥΠ (τουλάχιστον), δύο ξένες γλώσσες και τουλάχιστον 240 ECTS. **Οι φοιτητές που έχουν προγενέστερο έτος εισαγωγής ενδέχεται για να συγκεντρώσουν 240 πιστωτικές μονάδες (ects) να εξεταστούν σε περισσότερα από 40 μαθήματα.**

Άρθρο 9. Προβλέψεις για φοιτητές παλαιότερων ΠΠΣ

1. Για τους εγγραφέντες από το ακαδημαϊκό έτος 1998-99 είναι υποχρεωτική η παρακολούθηση και επιτυχής εξέταση σε μια δεύτερη ξένη γλώσσα, εκτός της γλώσσας που δόθηκε στις εισαγωγικές εξετάσεις.

2. Από το 2022-2023 ο απαιτούμενος αριθμός μαθημάτων για τη λήψη του πτυχίου είναι 40. Και οι φοιτητές που είχαν εισαχθεί στο τμήμα πριν το 2022 μπορούν να λάβουν το πτυχίο τους με 40 μαθήματα, αρκεί να πληρούνται οι κάτωθι προϋποθέσεις: Να λάβουν μέρος σε μία εξεταστική περίοδο στο νέο ακαδημαϊκό έτος που θα τεθούν σε ισχύ οι νέες συνθήκες λήψης πτυχίου, έχουν εξεταστεί επιτυχώς σε είκοσι οκτώ (28) υποχρεωτικά μαθήματα, να συγκεντρώνουν τουλάχιστον 240 ECTS μονάδες, να έχουν επιτυχώς εξεταστεί σε μία δεύτερη ξένη γλώσσα (εξαιρούνται οι φοιτητές που είχαν εισαχθεί πριν το ακαδημαϊκό έτος 1998-99 και όσοι έχουν εισαχθεί με την κατηγορία των ειδικών παθήσεων, 5%).

Άρθρο 10. Οργάνωση/διδασκαλία μαθημάτων

Η Συνέλευση του ΔΕΠΣ αναθέτει, με βάση τις ισχύουσες κείμενες διατάξεις, τη διδασκαλία των μαθημάτων του ΠΠΣ στο Διδακτικό Επιστημονικό Προσωπικό, Ομότιμους Καθηγητές, Εντεταλμένοι Διδάσκοντες, ΕΕΠ, ΕΤΕΠ με διδακτορικό και σε εντεταλμένους διδάσκοντες και ορίζει τις ώρες εβδομαδιαίας διδασκαλίας τους. Η διδασκαλία μπορεί να είναι είτε αυτοτελής είτε σε συνεργασία διδασκόντων και να απευθύνεται σε ενιαίο τμήμα ή επιμέρους ομάδες φοιτητών.

Κάθε εξάμηνο περιλαμβάνει τουλάχιστον δεκατρείς (13) πλήρεις εβδομάδες διδασκαλίας. Τα υποχρεωτικά μαθήματα κάθε προγράμματος σπουδών δεν υπολείπονται των τριάντα εννέα (39) διδακτικών ωρών. Επιπλέον των ελάχιστων ωρών διδακτικού έργου ανά μάθημα του πρώτου εδαφίου, κάθε διδάσκων δύναται να οργανώνει διδασκαλία μαθημάτων εμπάθυνσης και βιωματικής μάθησης σε μικρές ομάδες φοιτητών, όπως φροντιστηριακές ασκήσεις και ασκήσεις πεδίου.

Ο τρόπος διδασκαλίας (π.χ. διάλεξη, σεμινάριο), τα μέσα εκπαίδευσης (π.χ. εργαστηριακή άσκηση, προσομοίωση), η επιλογή των διδακτικών εγχειριδίων και το εύρος και το περιεχόμενο της διδακτέας ύλης, επαφίενται στην ελεύθερη κρίση και τη διακριτική ευχέρεια του διδάσκοντος. Το πρόγραμμα διδασκαλίας μαθήματος (syllabus) πρέπει να είναι αναλυτικό και κατατοπιστικό όσον αφορά τα παραπάνω, να επικαιροποιείται τακτικά,

να τηρείται ανά εβδομάδα και να ανακοινώνεται έγκαιρα.

Η Επιτροπή Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών διαπιστώνει πιθανές επικαλύψεις του περιεχομένου των μαθημάτων, προτείνει στη Συνέλευση του Τμήματος συμπληρώσεις ή αναμορφώσεις του Προγράμματος Σπουδών, διαπιστώνει εάν η δομή και οργάνωση του Προγράμματος συνάδει με τα αντίστοιχα ευρωπαϊκά προγράμματα σπουδών και βρίσκεται στην αιχμή της καινοτομίας, προχωρά σε επαναπροσδιορισμό των πιστωτικών μονάδων ECTS σε αντιστοιχία με το φόρτο απασχόλησης των φοιτητών.

Άρθρο 11. Πτυχιακή εργασία

Η πτυχιακή εργασία έχει θέση μαθήματος επιλογής στο Ζ' & Η' εξάμηνο και πιστώνεται με 10 ECTS μονάδες. Δεν είναι υποχρεωτική και γίνεται σε συνεννόηση με μέλος ΔΕΠ του Τμήματος. Η εργασία παραδίδεται είτε στην τρέχουσα εξεταστική, είτε στην επαναληπτική εξεταστική του Σεπτεμβρίου. Το μέγεθος της εργασίας ορίζεται από ελάχιστο αριθμό 10.000 λέξεων έως μέγιστο αριθμό 12.000 λέξεων. Οι φοιτητές που δηλώνουν την πτυχιακή εργασία έχουν υποχρέωση να προωθήσουν ηλεκτρονικά στην γραμματεία το εξώφυλλο με τον τίτλο της πτυχιακής στα ελληνικά και στα αγγλικά, τα πλήρη στοιχεία τους (ονοματεπώνυμο, αριθμό μητρώου) και το όνομα του/της επιβλέποντα/ουσας καθηγητή/τριας, κατά την παράδοσή της.

Άρθρο 12. Τρόποι επικοινωνίας με διδάσκοντες

Όλοι οι διδάσκοντες διαθέτουν τακτικές εβδομαδιαίες ώρες υποδοχής φοιτητών στο γραφείο τους, που κοινοποιούνται στην αρχή κάθε εξαμήνου και αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Τμήματος. Επίσης, το Τμήμα ενθαρρύνει ως πρακτική την άτυπη, διαπροσωπική, διά ζώσης επικοινωνία φοιτητών με όλα τα μέλη ΔΕΠ. Ακόμη, οι διδάσκοντες αναρτούν ανακοινώσεις στην πλατφόρμα Openeclass του μαθήματος, όπως και άλλο ενημερωτικό υλικό. Κάθε ανακοίνωση αποστέλλεται αυτόματα στην ηλεκτρονική διεύθυνση κάθε εγγεγραμμένου στην πλατφόρμα φοιτητή. Επιπλέον, γίνεται χρήση της ατομικής ηλεκτρονικής αλληλογραφίας στην περίπτωση που αυτή κρίνεται προσφορότερη.

Άρθρο 13. Διαδικασία αξιολόγησης

1. Οι διδάσκοντες κάθε μαθήματος ορίζουν κατά την επιστημονική τους κρίση τη μορφή (π.χ. γραπτά ή προφορικά) και τον τρόπο (π.χ. παρουσίαση, πρόοδος, γραπτή εργασία, τελική εξέταση) αξιολόγησης της επίδοσης των φοιτητών. Οι τρόποι αξιολόγησης μπορεί να εφαρμόζονται συνδυαστικά και να είναι απαλλακτικοί των τελικών εξετάσεων. Σε κάθε μάθημα, οι τρόποι αξιολόγησης και το ποσοστό του καθενός στην τελική βαθμολογία περιγράφονται αναλυτικά στο περίγραμμα μαθήματος (syllabus) το οποίο είναι αναρτημένο στην ιστοσελίδα του μαθήματος στην πλατφόρμα Openeclass. Η ενεργή συμμετοχή των φοιτητών στις εκπαιδευτικές δραστηριότητες μπορεί να συνυπολογίζεται στην τελική αξιολόγησή τους.

2. Οι τελικές εξετάσεις γίνονται στο τέλος του χειμερινού και του εαρινού εξαμήνου. Διαρκούν τρεις εβδομάδες. Η έναρξη της εξεταστικής περιόδου ανακοινώνεται στην αρχή κάθε ακαδημαϊκού έτους, σύμφωνα με το «Ακαδημαϊκό ημερολόγιο» που είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα του Τμήματος <https://deps.panteion.gr>. Ανάμεσα στα μαθήματα και την εξεταστική περίοδο δύναται να μεσολαβεί μία ή δύο εβδομάδες αναπλήρωσης μαθημάτων.

3. Τον Σεπτέμβριο προβλέπεται η διεξαγωγή επαναληπτικής εξεταστικής περιόδου για όσους φοιτητές δεν έχουν λάβει προβιβάσιμο βαθμό σε μαθήματα του χειμερινού ή εαρινού εξαμήνου.

4. Αντιγραφή/λογοκλοπή: Η αντιγραφή/λογοκλοπή είναι μια αντιακαδημαϊκή και αντισυναδελφική συμπεριφορά και δεν ταιριάζει στην ιδιότητα του Φοιτητή. Σε περίπτωση που διαπιστωθεί ότι φοιτητής έχει αντιγράψει σε τελική ή ενδιάμεση (πρόοδος) εξέταση μαθήματος, τότε επιβάλλονται κυρώσεις που προβλέπονται στον κανονισμό του Ιδρύματος.

5. Ο **κανονισμός εξετάσεων** βρίσκεται αναρτημένος στην ιστοσελίδα του Τμήματος (<https://deps.panteion.gr/images/kanonismos-eksetasevn-proptixiako-31-1-19-2.pdf>)

Άρθρο 14. Αξιολόγηση Μαθημάτων και Διδασκόντων από τους φοιτητές

Τα μαθήματα και οι διδάσκοντες υπόκεινται σε αξιολόγηση από τους φοιτητές μέσω της διαδικασίας που έχει θεσπιστεί από το Πάντειο Πανεπιστήμιο και εποπτεύεται από τη Μονάδα Διασφάλισης Ποιότητας (ΜΟΔΙΠ). Η αξιολόγηση αυτή είναι μια πολύ σημαντική ακαδημαϊκή δραστηριότητα, η οποία εξασφαλίζει στους διδάσκοντες και το Τμήμα την ανατροφοδότηση της διδακτικής πράξης από τα σχόλια και την αξιολόγηση των φοιτητών. Η αξιολόγηση αυτή γίνεται τις δύο τελευταίες εβδομάδες κάθε εξαμήνου στη βάση συγκεκριμένου ερωτηματολογίου και είναι απολύτως ανώνυμη.

Η Ομάδα Εσωτερικής Αξιολόγησης του Τμήματος λαμβάνει τα αποτελέσματα της εξαμηνιαίας αξιολόγησης των φοιτητών, τα βασικά σημεία των οποίων συζητούνται στη Συνέλευση και εξετάζονται καλές πρακτικές και βελτιώσεις αναφορικά με τη διδακτική διαδικασία, τη διοικητική υποστήριξη του Τμήματος, κ.ά.

Άρθρο 15. Ξένη Γλώσσα

1. Για τη λήψη του πτυχίου τους, οι φοιτητές του Τμήματος πρέπει να έχουν επαρκή γνώση μιας από τις ξένες γλώσσες που διδάσκονται στο Τμήμα Ξένων Γλωσσών του Πανεπιστημίου. Αυτές οι γλώσσες είναι οι: Αγγλική, Γαλλική, Γερμανική και Ιταλική. Η επαρκής γνώση της ξένης γλώσσας πιστοποιείται με την επιτυχή εξέταση στην ύλη που καθορίζεται από το Τμήμα Ξένων Γλωσσών στη γλώσσα που επέλεξε ο φοιτητής κατά την αρχική του εγγραφή ή με τη χορήγηση ισοτιμίας από το αρμόδιο Τμήμα. Κατά την αρχική εγγραφή, ο φοιτητής δηλώνει αυτοπροσώπως στο Τμήμα Ξένων Γλωσσών την υποχρεωτική ξένη γλώσσα που επιλέγει. Αλλαγή υποχρεωτικής ξένης γλώσσας είναι δυνατή μία μόνο φορά.

2. Ειδικά για τους φοιτητές του Τμήματος ΔΕΠΣ που έχουν αναγνωρισμένο πτυχίο από τον ΑΣΕΠ επιπέδου Β2 στην Ισπανική, Τουρκική, Ρωσική, Αραβική και Κινεζική γλώσσα θα μπορούν να καταθέσουν το πτυχίο στο ΚΕΦΟΙ (Κέντρο Εξυπηρέτησης Φοιτητών) και να καταχωρηθεί στη μερίδα τους, εντός της προθεσμίας που ορίζει η υπηρεσία και να απαλλαγούν από την παρακολούθηση της δεύτερης ξένης γλώσσας εντός του πανεπιστημίου.

3. Για τους φοιτητές τους εγγραφέντες από το ακαδημαϊκό έτος 1998-99, είναι υποχρεωτική

η παρακολούθηση και η επιτυχής εξέταση σε μια δεύτερη ξένη γλώσσα εκτός αυτής που εξετάστηκε στις εισαγωγικές εξετάσεις. Το ίδιο ισχύει και για τους φοιτητές εκ Κύπρου οι οποίοι εγγράφονται στο Τμήμα, τους Έλληνες εξωτερικού, τους αθλητές κατόπιν ή άνευ εξετάσεων ή οποιαδήποτε άλλη κατηγορία φοιτητών κάνει εγγραφή στο Τμήμα, σύμφωνα με τον νόμο. Εξαιρούνται της παρακολούθησης και εξέτασης σε μια δεύτερη ξένη γλώσσα οι φοιτητές που έχουν εγγράψει ως άτομα με ειδικές ανάγκες. Επίσης, για τους φοιτητές οι οποίοι εγγράφονται στο Ε' εξαμήνο σπουδών, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 1865/89 θεωρείται ως δεύτερη ξένη γλώσσα η γλώσσα του Πανεπιστημίου προέλευσης.

Άρθρο 16. Βαθμολογία

Η βαθμολογία των επιδόσεων των φοιτητών και φοιτητριών ορίζεται με βάση τη δεκαβάθμια κλίμακα (1 έως 10). Επιτυχής θεωρείται η εξέταση, εάν ο φοιτητής βαθμολογηθεί τουλάχιστον με το βαθμό πέντε (5). Η βαθμολογία εκφράζεται με ακέραιους αριθμούς.

Μετά από την οριστικοποίηση της βαθμολογίας στο ηλεκτρονικό Φοιτητολόγιο υπάρχει η δυνατότητα διορθωτικής παρέμβασης μέσα σε προθεσμία είκοσι ημερών από την οριστικοποίηση ή κατάθεση της βαθμολογίας.

Άρθρο 17. Τίτλος Σπουδών - Λήψη πτυχίου - Βαθμός

1. Η επιτυχής φοίτηση στο ΠΠΣ του Τμήματος Διεθνών, Ευρωπαϊκών και Περιφερειακών Σπουδών οδηγεί στην απόκτηση Πτυχίου Διεθνών, Ευρωπαϊκών και Περιφερειακών Σπουδών.

2. Για τη λήψη του πτυχίου απαιτείται: α. Η συμπλήρωση οκτώ (8) τουλάχιστον εξαμήνων πραγματικής φοίτησης [ή τεσσάρων (4) ή έξι (6) κατά περίπτωση, προκειμένου περί φοιτητών ειδικών κατηγοριών στο Τμήμα] και β. η επιτυχής εξέταση σε όλα τα μαθήματα του Προγράμματος Σπουδών με τις αντίστοιχες ECTS μονάδες κατά εξαμήνο, καθώς και στην ξένη γλώσσα.

3. Ο βαθμός του πτυχίου του Τμήματος αποτελεί τον μέσο όρο των βαθμών στα μαθήματα – ΥΠ και ΕΠ – κάθε εξαμήνου, στα οποία οφείλει να εξετασθεί με επιτυχία ο φοιτητής, σύμφωνα με το Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος. Για τον υπολογισμό του βαθμού του πτυχίου αθροίζονται οι επιμέρους βαθμοί και το άθροισμα που προκύπτει διαιρείται με το σύνολο των μαθημάτων, στα οποία αντιστοιχούν οι βαθμοί. Ο διαιρέτης είναι ο αριθμός των μαθημάτων στα οποία οφείλει να εξετασθεί με επιτυχία ο φοιτητής, σύμφωνα με το Πρόγραμμα Σπουδών, δηλαδή σαράντα (40). Ο βαθμός της ξένης γλώσσας δεν υπολογίζεται στον βαθμό του πτυχίου.

4. Το Τμήμα χορηγεί ενιαίο πτυχίο, του οποίου ο βαθμός δίνεται με ακρίβεια εκατοστού και κυμαίνεται από 5,0 έως και 10,0. Το πτυχίο αναγράφει τους εξής χαρακτηρισμούς ανάλογα με το βαθμό:

Από 5,00 έως και 6,49: Καλώς

Από 6,50 έως και 8,49: Λίαν καλώς

Από 8,50 έως και 10,00: Άριστα

5. **Ανακήρυξη υποψήφιου πτυχιούχου και ορκωμοσία.** Ημερομηνία ολοκλήρωσης των

σπουδών είναι η τελευταία μέρα της εξεταστικής περιόδου κατά την οποία ο φοιτητής λαμβάνει προβιβάσιμο βαθμό στην τελευταία απαιτούμενη εκπαιδευτική δραστηριότητα για τη λήψη πτυχίου. Μέχρι την τελετή ορκωμοσίας, όπου απονέμεται το πτυχίο, η Γραμματεία μπορεί να χορηγήσει κατόπιν αίτησης του φοιτητή «Βεβαίωση Περάτωσης Σπουδών», που πιστοποιεί την ολοκλήρωση των σπουδών του φοιτητή με μόνη εκκρεμότητα την ορκωμοσία.

Άρθρο 18. Συμμετοχή στο πρόγραμμα Erasmus

Οι φοιτητές του Τμήματος Περιβάλλοντος μπορούν μέσω του προγράμματος Erasmus να επισκεφθούν συνεργαζόμενο πανεπιστημιακό τμήμα του εξωτερικού για την παρακολούθηση μαθημάτων. Η αναγνώριση των μαθημάτων που εξετάστηκαν επιτυχώς στο εξωτερικό και η κατοχύρωσή τους για την απόκτηση πτυχίου γίνεται μετά από σχετική έγκριση της Συνέλευσης του Τμήματος σύμφωνα με την παράγραφο 3, άρθρο 25 Ν. 2083/92. Οι φοιτητές μπορούν επίσης μέσω του προγράμματος Erasmus Placement να κάνουν πρακτική εργασία σε φορέα του εξωτερικού. Η περίοδος πρακτικής εργασίας αναγνωρίζεται από το Τμήμα και ανάλογα με τη διάρκεια της εργασίας αποδίδονται μονάδες ECTS στους συμμετέχοντες φοιτητές. Η διαδικασία επιλογής των φοιτητών στα προγράμματα Erasmus Studies/Placement και οι απαραίτητες προϋποθέσεις συμμετοχής ορίζονται από το Ίδρυμα. Για την καθοδήγηση των συμμετεχόντων φοιτητών και την υπογραφή των απαραίτητων εντύπων για τη μετακίνησή τους ορίζεται ως Τμηματικός Υπεύθυνος μέλος ΔΕΠ του Τμήματος.

Άρθρο 19. Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης

Διοργανώνεται από το τμήμα Πρακτική Άσκηση των φοιτητών σε επιλεγμένους φορείς (Διεθνείς Οργανισμούς, Υπουργεία, Μη-Κυβερνητικές Οργανώσεις, Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης). Η έκθεση των τελειόφοιτων στους χώρους εργασίας, όπου διαμορφώνεται και ασκείται πολιτική σε ένα πεδίο όπως αυτό των διεθνών πολιτικών και οικονομικών σχέσεων, το οποίο χαρακτηρίζεται από την ανάγκη επικοινωνίας σε ξένες γλώσσες, ένα μεταβαλλόμενο κανονιστικό πλαίσιο και τη συνεχή ροή πληροφοριών, ενισχύει την προσαρμοστικότητα των ασκούμενων, την αντίληψή τους και τις ικανότητές τους να λαμβάνουν αποφάσεις ενδυναμώνοντας την αφομοίωση των γνώσεων και την κριτική τους αντίληψη και στο θεσμοποιημένο περιβάλλον εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου. Στο Τμήμα ΔΕΠΣ η Γραμματεία παραλαμβάνει τις αιτήσεις των φοιτητών (4ου έτους σπουδών καθώς και επί πτυχίω φοιτητές), ενώ η Επιτροπή Πρακτικής Άσκησης έχει επικοινωνία με τους φορείς και φροντίζει σε συνεργασία με τους καθηγητές-επόπτες για την άρτια λειτουργία του προγράμματος. Η επιστάσια των ασκούμενων φοιτητών γίνεται με συνεχή παρακολούθηση από τους επόπτες καθηγητές στους φορείς απασχόλησης σε συνεργασία με τους κατά τόπους επόπτες. Η Πρακτική Άσκηση των φοιτητών είναι αμειβόμενη με ποσό που καθορίζεται από το πρόγραμμα λειτουργίας της και η διάρκειά της είναι τρίμηνη για κάθε συμμετέχοντα.

Άρθρο 20. Η Γραμματεία

Η Γραμματεία του Τμήματος εξυπηρετεί τους φοιτητές σε προκαθορισμένες ώρες (κάθε Τρίτη 10,00-13,00) κατά τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους για ακαδημαϊκά και φοιτητικά θέματα, ενώ εξυπηρετεί καθημερινά αιτήματα φοιτητών μέσω διαδικτυακής πύλης και

ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Με ανακοινώσεις της η Γραμματεία ενημερώνει τους φοιτητές για όλες τις απαραίτητες διαδικασίες, αλλά και για εκδηλώσεις και λοιπές δραστηριότητες του Τμήματος. Σε όλες τις συναλλαγές τους με τη Γραμματεία του Τμήματος, οι φοιτητές απαιτείται να φέρουν μαζί τους την ακαδημαϊκή ταυτότητά τους.

Άρθρο 21. Βιβλιοθήκη – Υπηρεσία Πληροφόρησης: Γενικές πληροφορίες

Η Βιβλιοθήκη – Υπηρεσία Πληροφόρησης αποσκοπεί στην κάλυψη, υποστήριξη και προώθηση των εκπαιδευτικών και ερευνητικών δραστηριοτήτων του Παντείου Πανεπιστημίου καθώς και των αυξανόμενων απαιτήσεων πληροφόρησης των μελών του. Είναι μια σύγχρονη υπηρεσία προσανατολισμένη στην παροχή ποιοτικών υπηρεσιών μέσω της ανάπτυξης και χρήσης των σύγχρονων τεχνολογιών πληροφόρησης. Η Βιβλιοθήκη είναι ανοικτής πρόσβασης και χρήση της μπορούν να κάνουν όλα τα μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας και το ευρύτερο κοινό. Ωστόσο, μόνο όσοι έχουν σχέση με το Πάντειο μπορούν να γίνουν μέλη της Βιβλιοθήκης και εξυπηρετούνται με την επίδειξη της ακαδημαϊκής ταυτότητας. Η Βιβλιοθήκη έχει δημιουργήσει μια πύλη πρόσβασης για τις υπηρεσίες και το υλικό της που είναι η ιστοσελίδα της <http://library.panteion.gr>.

Άρθρο 22. Φοιτητική Μέριμνα

1. Φοιτητική ιδιότητα. Οι φοιτητές έχουν δικαίωμα να διακόψουν, με έγγραφη αίτησή τους, τη φοίτησή τους για όσα εξάμηνα κρίνουν απαραίτητο (όχι όμως περισσότερα από τον ελάχιστο αριθμό εξαμήνων που απαιτούνται για τη λήψη πτυχίου). Η φοιτητική ιδιότητα αναστέλλεται κατά το χρόνο τυχόν διακοπής της φοίτησης, εκτός αν η διακοπή οφείλεται σε αποδεδειγμένους λόγους υγείας ή σε λόγους ανωτέρας βίας. Η αίτηση διακοπής της φοίτησης (αναστολής σπουδών) που αφορά κατ' ελάχιστον σε διάστημα ενός εξαμήνου, υποβάλλεται στην έναρξη του ακαδ. εξαμήνου κατά την περίοδο των εγγραφών για τους νεοεισερχόμενους (πρωτοετείς) φοιτητές ή κατά την περίοδο ανανέωσης εγγραφών (δήλωσης μαθημάτων) για τους φοιτητές των μεγαλύτερων ετών.

2. Διδακτικά βιβλία. Στους φοιτητές χορηγούνται δωρεάν διδακτικά βιβλία και βοηθήματα, σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις. Δικαίωμα παραλαβής δωρεάν διδακτικών βιβλίων/βοηθημάτων έχουν οι φοιτητές μόνον κατά τη διάρκεια των πρώτων έξι (6) ετών φοίτησης και εφόσον έχουν δηλώσει εντός των τακτών προθεσμιών τα μαθήματά τους.

3. Υποτροφίες επίδοσης – Βραβεία. Το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (Ι.Κ.Υ.) χορηγεί υποτροφίες και βραβεία σε φοιτητές που διακρίθηκαν στις εξετάσεις: α) Εισαγωγής στα Ιδρύματα της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, ή β) Επίδοσης στα εξάμηνα σπουδών κάθε ακαδημαϊκού έτους. Το ύψος της υποτροφίας καθορίζεται κάθε έτος από το Διοικητικό Συμβούλιο του Ι.Κ.Υ. Το Ι.Κ.Υ. μέσα από την πλατφόρμα του αναρτά τις πληροφορίες, τους όρους και τις προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούν οι φοιτητές για να γίνουν αποδεκτοί στα προγράμματα υποτροφιών και βραβείων. Η Γραμματεία του Τμήματος κατόπιν αιτήσεως του ενδιαφερομένου φοιτητή, πιστοποιεί ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις βάση της επίδοσής του στο αναφερθέν ακαδημαϊκό έτος και χορηγεί στους ενδιαφερόμενους φοιτητές τις αναγκαίες βεβαιώσεις.

1. Δωρεάν σίτιση δικαιούνται οι φοιτητές των οποίων οι γονείς ή κηδεμόνες διαμένουν

μακριά από την έδρα του Τμήματος και των οποίων το καθαρό ετήσιο εισόδημα δεν υπερβαίνει το όριο που προσδιορίζεται στο άρθρο 8 του Π.Δ. 387/83. Σχετική ανακοίνωση εκδίδεται από το Τμήμα Φοιτητικής Μέριμνας.

2. **Δικαίωμα στέγασης** έχουν οι φοιτητές του Πανεπιστημίου, οι οποίοι δεν διαθέτουν ιδιόκτητη κατοικία στον νομό Αττικής και το οικογενειακό τους εισόδημα είναι χαμηλότερο από το όριο που προσδιορίζεται κάθε ακαδημαϊκό έτος ανάλογα με τον αριθμό των αιτήσεων για στέγαση. Σχετική ανακοίνωση εκδίδεται από το Τμήμα Φοιτητικής Μέριμνας.
3. **Υγειονομική περίθαλψη** (ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή) δικαιούνται οι προπτυχιακοί και μεταπτυχιακοί φοιτητές του Τμήματος, ημεδαποί, ομογενείς και αλλοδαποί, για διάστημα ίσο προς την ελάχιστη προβλεπόμενη διάρκεια σπουδών τους, προσαυξανόμενο κατά το ήμισυ. Κατά την εγγραφή τους στο Τμήμα χορηγείται στους φοιτητές το Φοιτητικό Βιβλιάριο Περίθαλψης, εφόσον καταθέσουν δήλωση ότι προτιμούν το Πανεπιστήμιο ως φορέα ασφαλιστικής κάλυψης. Το Φοιτητικό Βιβλιάριο Περίθαλψης περιέχει τον Κανονισμό Νοσηλείας και τη θέση Νοσηλείας. Ο φοιτητής που έχει ανάγκη περίθαλψης μπορεί να προσέρχεται στο Ιατρείο του Πανεπιστημίου (1ος όροφος στο νεόκτιστο κτίριο) τις εργάσιμες ημέρες και τις καθορισμένες ώρες προκειμένου να εξεταστεί. Σχετική ανακοίνωση εκδίδεται από το αρμόδιο Τμήμα Φοιτητικής Μέριμνας του Πανεπιστημίου.

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΕΚΛ

5. Ο ΕΚΛ συμπληρώνεται και τροποποιείται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος ΔΕΠΣ, μετά από εισήγηση του Προέδρου του σε συνεργασία με την Επιτροπή Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών (ΕΠΠΣ, η οποία αποτελείται από πέντε μέλη ΔΕΠ του Τμήματος, ορίζεται με απόφαση της Συνέλευσης μετά από εισήγηση του Προέδρου) Ο ΕΚΛ υποβάλλεται προς έγκριση στη Σύγκλητο του Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.),.